

Sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen met een cochleair implantaat

Karin Wiefferink, Lizet Ketelaar, Johan Frijs, Carolien Rieffe (NSDSK, LUMC, RUL)

kwiefferink@nsdsk.nl

Cochleaire implantatie (CI) heeft positieve effecten op het waarnemen van geluid en de spraak/taalontwikkeling van jonge kinderen. De gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling zijn minder eenduidig: op sommige aspecten ontwikkelen zij zich hetzelfde als hun horende leeftijdsgenootjes, op andere aspecten hebben zij een achterstand, bleek uit onderzoek onder ruim 50 kinderen met een CI. Kinderen met een CI lieten bijvoorbeeld net zoveel empathie zien als horende kinderen. Ook begrepen jonge kinderen met een CI de intenties van anderen net zo goed als horende kinderen. Maar bij complexere sociaal-emotionele vaardigheden bleven kinderen met een CI nog achter bij horende kinderen. Zij waren bijvoorbeeld minder goed in staat om het gedrag van een ander te voorspellen op basis van diens wensen of diens 'false belief' (Theory of Mind). Ook waren ze minder goed in het benoemen van een emotie bij tekeningen van gezichten die blij, boos, bang of verdrietig keken en konden ze minder goed voorspellen hoe een kind zich in een bepaalde situatie zou voelen. Ons onderzoek liet zien dat taalvaardigheid weliswaar een rol speelt bij de sociaal-emotionele ontwikkeling, maar dat daarnaast ook de sociale omgeving van belang is. De achterstand van complexe vaardigheden kan verklaard worden doordat zij minder meekrijgen wat er in hun directe omgeving gebeurt. In de eerste periode van hun leven hadden zij immers nog geen toegang tot taal. En ook als zij wel een CI hebben, is het aannemelijk dat zij niet alles meekrijgen wat er in hun omgeving besproken wordt.